

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشنهادی برای فرهنگ‌سازی در جامعه

مهدی بهادری نژاد*

خلاصه

خداوند انسان را برای شاد زیستن آفریده و به او اختیار عطا فرموده که راه و روش دستیابی به شادی را خود انتخاب کند. قاطبه مردم جهان و بسیاری از مردم ایران بر این باورند که ثروت و شهرت و قدرت برای انسان شادی می‌آفریند. این باور و روش اشتباه عامل اصلی تمام مسائل و مشکلاتی است که مردم ایران و مردم جهان با آن مواجه بوده و هستند. تخریب محیط‌زیست و کاهش منابع طبیعی، جنگ‌ها و خونریزی‌ها در طول تاریخ و فقر و فساد نتیجه همین باور غلط در راه و روش کسب شادی بوده‌است.

در برنامه فرهنگ‌سازی امید این است که طی ۵۰ سال آینده مردم ایران به این باور برسند که شادی عمیق و درازمدت را می‌توان از طریق ارائه موثرترین خدمت بی‌ریا به نیازمندترین موجودات (به‌ویژه انسان‌ها) همراه با عشق‌ورزی بی‌توقع و پرهیزگاری کامل به‌دست آورد. در حالی که لازم است در هر زمان از یک زندگی مرفه و متعارف برخوردار بود، ولی کسب شادی در خدمتگزاری بی‌ریا میسر است.

روشی برای فرهنگ‌سازی با همکاری تعداد زیادی از افراد علاقه‌مند ارائه شده‌است.

* استاد (بازنشسته) دانشگاه صنعتی شریف و عضو پیوسته فرهنگستان علوم

مقدمه

در ایران ما خوشبختانه از کارشناسان و متخصصان توانمندی برای حل مسائل مختلف برخورداریم. ولی مسئله و مشکل ما در زمینه‌های آب و خاک، آموزش و پرورش، اقتصاد، انرژی، بهداشت و درمان، صنعت، علوم، کشاورزی، هنر و غیره مربوط به برخورداری از کارشناسان یا عدم آن در زمینه‌های مختلف نمی‌شود. مسئله و مشکل ما در زمینه‌های ذکر شده و سایر زمینه‌ها اساسی و به کل جامعه مربوط می‌شود. مسئله و مشکل ما در کشور فرهنگی است و تا این مسئله حل نشود و مشکل برطرف نگردد جامعه روی خوش نخواهد دید و به شکوفایی ادبی، پزشکی، صنعتی، علمی و هنری نخواهد رسید.

خداوند انسان را برای شاد زیستن آفریده و به او اختیار داده تا خود راه و روش رسیدن به شادی را انتخاب کند.

فرهنگ. مجموعه‌ی عادات، باورها، پندار و گفتار و کردار یک جامعه فرهنگ آن جامعه را تشکیل می‌دهد.

روش پیشنهادی برای فرهنگ‌سازی

در فرهنگ‌سازی جهت خدمت به مردم نکات زیر را به کار می‌بندیم:

الف- از بازگویی مسائل و مشکلات جامعه، گروه یا فرد احتراز می‌کنیم، مگر اینکه تصمیم قطعی داریم که در رفع این مشکلات خدمتی بی‌ریا عرضه کنیم که در این صورت تلاش می‌کنیم تا مسائل و مشکلات را بهتر درک کنیم.

ب- خود را آماده می‌کنیم که موثرترین خدمت بی‌ریا را همراه با عشق‌ورزی بی‌توقع و پرهیزگاری کامل ارائه دهیم. از خداوند تقاضا می‌کنیم که به ما توانایی دهد که اولاً مسائل و مشکلات را بهتر درک کنیم و توانایی و شهامت عطا فرماید که موثرترین خدمت را ارائه دهیم.

پ- برای اینکه از پرهیزگاری کامل برخوردار شویم اقدامات زیر را انجام می‌دهیم:

- ۱- فرایض دینی خود را طبق دستورات داده شده انجام می‌دهیم.
- ۲- گروه‌های کوچک چهار نفری برای پرورش ارزش‌های انسانی تشکیل می‌دهیم. اعضای هر گروه ابتدا با مراجعه به جدول رذایل اخلاقی و با دادن نمره‌ای مثلا صفر تا ده، خود را در برخورداری احتمالی از هر یک از رذایل ارزیابی می‌کنند [۲۰۱]. این کار را برای حداقل یک هفته انجام می‌دهیم.
- ۳- با مراجعه به جدول فضایل اخلاقی یا ارزش‌های انسانی تعیین می‌کنیم که با برخورداری از کدام فضیلت‌ها می‌توانیم رذایل تعیین شده را در خود کاهش داده و در نهایت حذف کنیم. حدود ۱ ماه برای پرورش هر یک از فضایل اخلاقی وقت صرف می‌کنیم.
- ۴- با مطالعه درباره‌ی ارزش‌ها یا فضایل اخلاقی و مراقبه [۲۰۱] تلاش می‌کنیم که آن‌ها را هرچه بیشتر و عمیق‌تر در خود پرورش دهیم.
- ۵- با مطالعه قرآن کریم و ترجمه و توضیح آیات ایمان و توکل خود را به خداوند، خالق و مدیر جهان هستی تقویت کنیم [۳].
- ۶- گروه‌های چهار نفری به مدت یک سال با هم بوده و فعالیت‌های نامبرده بالا را انجام می‌دهند.
- ۷- هر یک از اعضای گروه با تماس با دوستان، آشنایان و اقوام خود که علاقه‌مند به برنامه فرهنگ‌سازی هستند، گروه‌های چهار نفری دیگری را تشکیل می‌دهند و کلیه فعالیت‌های یاد شده ۱ تا ۵ فوق را به مدت یک سال انجام می‌دهند. این برنامه را تا سال ۱۴۵۰ (سال پایانی فرهنگ‌سازی) ادامه می‌دهیم.
- ۸- در پایان هر سال اقدام شماره ۷ فوق را تکرار می‌کنیم.
- ۹- از اسفند ۱۴۰۳ تا اسفند ۱۴۱۲ سرپرست هر گروه گزارشی از فعالیت‌های گروه خود را در اسفند ماه برای مدیر برنامه فرهنگ‌سازی ارسال می‌دارد.

۱۰- از فروردین سال ۱۴۱۳ تا اسفند ۱۴۵۰ (پایان فرهنگ‌سازی) گروه‌ها ارزش‌های زیر [۱] را در خود پرورش داده و نسبت به گسترش آن‌ها در جامعه بحث و اقدام می‌نمایند و در پایان هر سال سرپرست هر گروه گزارش فعالیت‌های گروه خود را برای مدیر برنامه‌ی فرهنگ‌سازی ارسال می‌دارد.

۱- خواست واقعی و انگیزه‌ی جامعه برای پیشرفت اجتماعی، ادبی، علمی و هنری

۲- صداقت در پندار، گفتار، کردار و تعهدات کتبی

۳- مراعات حقوق سایر موجودات (به‌ویژه انسان‌ها)

۴- عشق به کار و داشتن دقت و سرعت در انجام هر کار

۵- پشتکار و داشتن تمایل برای ارائه کارهای برتر و فوق‌العاده

۶- تحمل سختی‌ها به‌منظور سرمایه‌گذاری برای آینده

۷- مسئولیت‌پذیری

۸- خودباوری و خوداتکایی

۹- حفاظت از محیط‌زیست

۱۰- استفاده بهینه و اسراف‌زدایی در منابع مانند آب، انرژی، دارو، غذا، پول و وقت.

ما فرد، گروه یا کشوری را برای ایجاد مسائل و مشکلات جامعه مقصر نمی‌دانیم و از فرد یا گروه یا کشوری نیز برای حل مسائل و رفع مشکلات جامعه انتظاری نداریم.

با اتکا به خود و توکل به خداوند فرهنگ‌سازی در جامعه را به‌عنوان موثرترین خدمت بی‌ریا انجام دهیم.

مراجع

- ۱- __، شادیکده پرورش ارزش‌های انسانی (www.shadikadeh.com)
- ۲- مهدی بهادری نژاد، شادی و زندگی، چاپ پنجم، انتشارات مدیسه، ۱۳۹۷
- ۳- حسین محی‌الدین الهی قمشه‌ای، سیصد و شصت و پنج روز در صحبت قرآن، انتشارات سخن، ۱۳۹۰